

prof. JUDr. HELENA VÁLKOVÁ, CSc.
MINISTRYNĚ SPRAVEDLNOSTI ČR

V Praze dne - 1 -09- 2014
Č.j. MSP-23/2014-OUP-SP/2

Vážená paní předsedkyně,

zaslala jste mi dotaz týkající se dopadu a závaznosti rozhodnutí Ústavního soudu ke střídavé péči ze dne 30. 5. 2014. Tohoto dne vydal Ústavní soud nález sp. zn. I. ÚS 1506/13, kterým nevyhověl návrhu matky dítěte na zrušení rozhodnutí Krajského soudu, jímž bylo dítě svěřeno do střídavé péče obou rodičů.

Dovolím si Vám poskytnout pro informaci podrobnější náhled do Vámi zmíněné problematiky.

Ústava České republiky v čl. 89 odst. 2 stanoví, že vykonatelná rozhodnutí Ústavního soudu jsou závazná pro všechny orgány i osoby. Ústavní soud pak zaujal k závaznosti svých rozhodnutí tento postoj (viz např. nález Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 301/05 ze dne 13. 11. 2007):

Ústavní soud rozeznává dva základní typy závaznosti rozhodnutí Ústavního soudu, a to závaznost kasační a závaznost precedenční. Kasační závaznost znamená závaznost rozhodnutí Ústavního soudu pro konkrétní soud, jehož rozhodnutí bylo stížností napadené. Tato závaznost je striktní; příslušný soud tak se závěry a Ústavního soudu nemůže polemizovat. Precedenční závaznost pak vyjadřuje povinnost všech obecných soudů řídit se rozhodnutími Ústavního soudu.

Precedenční závaznost znamená, že již učiněný výklad Ústavního soudu by měl být východiskem pro rozhodování následujících případů stejného druhu. Jak ale zmiňuje Ústavní soud, vztahy mezi ním a obecnými soudy nejsou charakterizované jednosměrným diktátem; naopak musí být mezi nimi umožněn dialog.

„Reflektovat“ (anebo respektovat) ústavněprávní výklad Ústavního soudu znamená následovat ho ve skutkově podobných případech, anebo přednést seriózní argumenty, které vedou k závěru, že vzhledem k relevantním skutkovým rozdílům není vhodné aplikovat již vyslovený princip v tomto dalším případě.

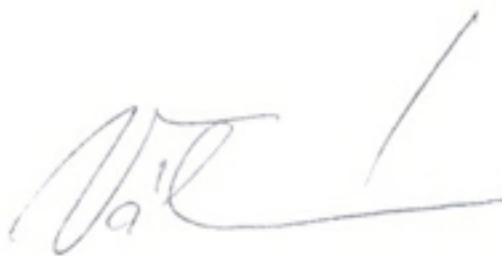
Ústavní soud také naznačil, které okolnosti dovolují odchýlit se od dosavadní praxe; totiž dojde-li k následnému shledání dostatečných relevantních důvodů podložených

racionálními a přesvědčivějšími argumenty, ve svém souhrnu více konformnějšími s právním řádem jako významovým celkem a svědčícími tak pro změnu judikatury, a za situace, kdy obecný soud přednese ústavněprávní argumentaci přesvědčivě přinejmenším konkurující obecně platným tezím vyloženým v dříve vyhlášeném nálezu.

Z výše uvedeného tedy plyne, že v zásadě jsou obecné soudy povinny reflektovat názor vyjádřený Ústavním soudem a v podobných případech rozhodnout v souladu s rozhodovací praxí Ústavního soudu. Možnost odchýlit se od názorů Ústavního soudu je velmi omezená a přípustná jen ve výjimečných případech.

Na otázku, jaký bude mít Vámi zmíněný nález sp. zn. I. ÚS 1506/13 ze dne 30. 5. 2014 reálný dopad na rozhodování obecných soudů, Vám nejsem schopna dát zaručenou odpověď. Ministryně spravedlnosti nemůže zasahovat do rozhodovací činnosti soudů a není možné předvídat, jak obecné soudy zhodnotí každý jednotlivý případ. Na individuální posouzení každé okolnosti musí být brán při rozhodování o péči o dítě zvláštní zřetel. Vzhledem k výše popsané obecné (precedenční) závaznosti rozhodnutí Ústavního soudu však budou muset obecné soudy brát rozhodovací činnost Ústavního soudu v úvahu.

S úctou

Vážená paní
Ing. Radka Maxová
předsedkyně
Stálé komise pro rodinu, rovné
příležitosti a národnostní menšiny
Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR
Sněmovní 1
118 26 Praha 1